

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z wniosku U. L.
przy uczestnictwie R. M. i I. I.
o zniesienie współwłasności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 kwietnia 2009 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania R. M.
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 14 grudnia 2007 r.,
i od postanowienia Sądu Rejonowego w L.
z dnia 27 kwietnia 2006 r.,
oraz od postanowienia Sądu Wojewódzkiego w P.
z dnia 20 października 1995 r.,

- I. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej postanowienia Sądu Rejonowego w L. z dnia 27 kwietnia 2006 r., i postanowienia byłego Sądu Wojewódzkiego w P. z dnia 20 października 1995 r., a w pozostałym zakresie odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- II. zasądza od uczestnika postępowania R.M. na rzecz wnioskodawczyni 3600 (trzy tysiące sześćset) zł kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 14 grudnia 2007 r. Sąd Okręgowy w P. oddalił apelację uczestnika postępowania R. M. od postanowienia Sądu Rejonowego w L. z dnia 27 kwietnia 2006 r., którym dokonano częściowego zniesienia współwłasności nieruchomości położonej w L. w ten sposób, że udział wnioskodawczyni we współwłasności w wysokości $\frac{1}{2}$ części przyznano uczestnikowi R. M., zasądzono od uczestnika R. M. na rzecz wnioskodawczyni kwotę 175 600 zł tytułem spłaty jej udziału i kwotę 317 825 zł z tytułu $\frac{1}{2}$ części dochodów z nieruchomości, zasądzono od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika R. M. kwotę 338 860 zł z tytułu $\frac{1}{2}$ części nakładów poniesionych przez uczestnika postępowania oraz orzeczono o kosztach postępowania.

Pełnomocnik uczestnika postępowania skargą kasacyjną zaskarżył postanowienie Sądu Okręgowego w P. z dnia 14 grudnia 2007 r. w całości, postanowienie Sądu Rejonowego w L. z dnia 27 kwietnia 2006 w całości i postanowienie byłego Sądu Wojewódzkiego w P. z dnia 20 października 1995 r., w części dotyczącej ocen prawnych i wytycznych zawartych w uzasadnieniu postanowienia. Opierając skargę kasacyjną na pierwszej podstawie, zarzucił naruszenie art. 172, 336 oraz 339 k.c. i „wniósł o uchylenie wyżej wymienionych postanowień”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia funkcjonującym na rzecz państwa, a więc w interesie publicznym. Stoi ona przede wszystkim na straży wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego. Sąd Najwyższy już w okresie obowiązywania kasacji, będącej zwyczajnym środkiem odwoławczym, podkreślał, że podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jursprudencji (postanowienie z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne.

Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową. Sąd kasacyjny nie sędzi sprawy, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienie prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Dlatego nie każda skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania.

Ograniczenia środków zaskarżenia są znane współcześnie w różnych ustawodawstwach. Są one zgodne z zaleceniami Rady Europy, które zmierzają do ograniczenia liczby instancji oraz zezwalają na wprowadzenie środków ograniczających dostęp do sądu najwyższego szczebla. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, już w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, iż ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne ani z Konstytucją, ani z postanowieniami wiążących Polskę konwencji międzynarodowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1998 r., I PZ 54/97, OSNAPUS 1999, nr 3, poz. 92, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1998 r., I PZ 67/98, OSNAPUS 2000, nr 2, poz. 65 oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r. III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53). Takie stanowisko

wyraził również Trybunał Konstytucyjny (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2000 r., SK 12/99, OTK Zbiór Urzędowy 2000, nr 5, poz. 14).

W niniejszej sprawie nie zachodzą przytoczone przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Nie występuje wskazane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istotne zagadnienie prawne. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozmieleniu art. 398 § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga – jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego – sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 r., nr 1, poz. 11; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 r. Nr 7-8, poz. 51; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, Lex nr 180 841). Tak rozumianemu zagadnieniu prawnemu nie odpowiada podniesiona przez skarżącego kwestia dotycząca oceny charakteru (rodzaju) posiadania. Była ona przedmiotem rozważań w judykaturze (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 1999 r., I CKN 430/98, OSNC 1999, nr 11, poz. 198), jak i wypowiedzi doktryny, nie ma zatem charakteru zagadnienia nowego, niepodejmowanego dotąd w orzecznictwie.

Nie zachodzi także przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Powołanie się na tę przesłankę wymaga – jak wyjaśniono w orzecznictwie – wykazania, że zaskarżony wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad prawa, widocznym *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy i dłuższych badań lub dociekań. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji (por. postanowienie z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 197/02, OSNC 2004 r., nr 3, poz. 49). Uzasadnienie omawianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej nie zawiera argumentów przekonujących, że zachodzi oczywista zasadność skargi kasacyjnej w wyżej przedstawionym rozumieniu.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od postanowienia Sądu Okręgowego w P. (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). Skarga kasacyjna wniesiona od postanowienia Sądu Rejonowego w L. i od postanowienia byłego Sądu Wojewódzkiego w P., którym uchylono zaskarżone orzeczenie i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania, podlega natomiast odrzuceniu jako niedopuszczalna (art. 398⁶ § 3 w związku z art. 519¹ § 1 k.p.c.). Orzeczenie o kosztach postępowania zostało oparte na art. 520 § 3 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.).